Vilket lands domstol är behörig?

Luxemburg

1 Ska jag väcka talan vid en allmän domstol eller vid en specialdomstol (t.ex. en arbetsdomstol)?

I Luxemburg är distriktsdomstolen (*tribunal d'arrondissement*) allmän domstol för civil- och handelsmål. Det finns två domkretsar med vardera en distriktsdomstol. En distriktsdomstol har säte i Luxemburg stad och en i Diekirch.

Distriktsdomstolen är behörig för samtliga civil- och handelsmål om inte lagen ger någon annan domstol behörighet.

Till skillnad från i andra länder finns det ingen särskild domstol för handelsmål utan dessa handläggs av specialiserade kammare inom distriktsdomstolen. Handelsmålen följer dock ett förenklat förfarande.

Specialdomstolar är främst behöriga i följande fall:

Mål som rör tvister om mindre värden: Om tvisten rör ett värde som inte överstiger 15 000 euro är fredsdomstolarna (*justices de paix*) behöriga att handlägga målet. Det finns tre fredsdomstolar i Luxemburg, en i Luxemburg stad, en i Esch-sur-Alzette och en i Diekirch, som var och en har behörighet i sin domkrets.

Mål som rör arbetsrätten: När det uppkommer en tvist i samband med ett anställningsavtal är arbetsdomstolen (*tribunal du travail*) behörig. Det finns tre arbetsdomstolar i Luxemburg, en i Luxemburg stad, en i Esch-sur-Alzette och en i Diekirch, som var och en har behörighet inom sin domkrets. I praktiken delar arbetsdomstolen lokaler med fredsdomstolen.

Mål som rör hyresavtal: Tvister om hyresavtal handläggs enligt lagen av fredsdomstolen (*juge de paix*) oavsett vilket värde tvisten gäller. Om tvisten rör fastställande av hyra måste den dock hänskjutas till den hyresnämnd (*commission des loyers*) som finns i varje kommun innan talan väcks i lämplig domstol.

Mål som rör granntvister: De flesta mål som rör granntvister, t.ex. tvister om servitut och gränser, handläggs av fredsdomstolarna. Om ärendet leder till skadeståndsyrkanden är det yrkade beloppet avgörande: överstiger beloppet 15 000 euro ska målet handläggas av distriktsdomstolen.

Mål som rör socialförsäkringsfrågor: Tvister som rör socialförsäkringsfrågor handläggs av socialförsäkringsdomstolen (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*). Domstolen har sitt säte i Luxemburg stad och dess behörighet omfattar hela landet.

Mål som rör överskuldsättning: Tvister i samband med överskuldsättning ska avgöras av en fredsdomstol.

2 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av allmän domstol, hur kan jag veta vid vilken domstol talan ska väckas?

2.1 Görs det skillnad mellan lägre och högre instanser bland de allmänna domstolarna (t.ex. distriktsdomstolar som lägre domstolar och regionala domstolar som högre domstolar), och på vilken nivå ska mitt mål i så fall prövas?

Fredsdomstolarna handlägger civil- och handelsmål som rör värden om högst 15 000 euro (exklusive ränta och kostnader). För högre belopp är distriktsdomstolen behörig.

Distriktsdomstolen är under alla omständigheter behörig för mål som är svåra att värdera i pengar, såsom familjemål.

2.2 Territoriell behörighet (är domstolen i stad A eller domstolen i stad B behörig i mitt fall)?

2.2.1 Huvudregeln om territoriell behörighet

Grundregeln är att domstolen på den ort där svaranden är bosatt är behörig. Skälet är att man vill skydda svaranden, som antas ha lättare att försvara sig vid den domstol som ligger närmast hemorten.

Om svaranden är en fysisk person är det domstolen på den ort där svaranden har hemvist eller bor som är behörig.

Om svaranden är en juridisk person (t.ex. ett bolag eller en förening) ska talan i regel väckas på platsen för dess säte. Talan kan även väckas på den ort där den juridiska personen har en filial eller ett kontor, förutsatt att där finns ett behörigt ombud som kan sköta förhandlingarna och att tvisten uppkommit i den domkrets där filialen eller kontoret ligger.

2.2.2 Undantag från huvudregeln

2.2.2.1 När kan jag välja mellan domstolen i den ort där svaranden bor och någon annan domstol?

Avtal: Käranden kan antingen väcka talan där svaranden är bosatt eller, beroende på avtalets karaktär, där varan ska levereras eller tjänsten utföras.

Skadestånd utanför avtalsförhållanden eller civilrättsliga krav inom ramen för ett straffrättsligt förfarande: Talan kan väckas där svaranden är bosatt, där skadan uppkom eller den skadegörande handlingen företogs.

2.2.2.2 När måste jag välja en annan domstol än domstolen i den ort där svaranden bor?

I följande ärenden:

1. Ansökningar om äktenskap mellan minderåriga, ansökningar om annullering av äktenskap, ansökningar om att häva eller förlänga uppskjutandet av ett äktenskap, ansökningar med invändningar mot äktenskapet och ansökningar om att sådana invändningar ska hävas.
2. Ansökningar om äktenskapsförord och makars förmögenhetsförhållanden och ansökningar om bodelning.
3. Ansökningar om makars rättigheter och skyldigheter och bidrag till kostnaderna inom äktenskapet eller det registrerade partnerskapet.
4. Upplösning av registrerade partnerskap.
5. Underhållsansökningar.
6. Ansökningar om umgängesrätt, hur barns boende ska organiseras och bidrag till barns underhåll och uppfostran.
7. Ansökningar om utövandet av föräldraansvar, med undantag av ansökningar om upphävande av föräldraansvar.
8. Beslut om förvaltning av minderårigas egendom och beslut om förmyndarskap för minderåriga.
9. Ansökningar om besöksförbud mot personer enligt artikel 1.1 i den ändrade lagen av den 8 september 2003 om våld i hemmet (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*), ansökningar om att utvidga sådana förbud enligt artikel 1.2 i samma lag och överklaganden av sådana åtgärder.

Om inte annat föreskrivs är den distriktsdomstol som har territoriell behörighet

1. domstolen på den ort där familjens bostad är belägen,
2. om föräldrarna lever åtskilda, domstolen på den ort där den förälder som barnet vanligtvis vistas hos bor, om föräldrarna utövar föräldraansvaret gemensamt, eller domstolen på den ort där den förälder som ensam utövar föräldraansvaret bor,
3. i andra fall domstolen på den ort där den person som inte har väckt talan bor.

Vid gemensamma ansökningar väljer parterna domstolen på den ort där en av dem bor.

Om tvisten endast rör underhåll mellan makar, bidrag till stöd och uppfostran av barn, bidrag till kostnaderna inom äktenskapet, eller brådskande och tillfälliga åtgärder vid upplösning av ett registrerat partnerskap, kan behörigheten emellertid ligga hos domaren på den ort där den underhållsberättigade maken/makan eller tidigare partnern, eller den förälder som är huvudsaklig vårdnadshavare för barnen, bor, även om barnen är vuxna.
Territoriell behörighet avgörs av hemvistorten på ansökningsdagen eller, i mål om äktenskapsskillnad, på dagen för den inledande ansökan.
Ansökningar om rättshjälp vid vårdnadstvister och tvister om umgängesrätt: behörigheten ligger hos domstolen på den ort där barnet bor eller antas bo.
Äktenskapsskillnad och hemskillnad inklusive följder: behörigheten ligger hos domstolen på den ort där makarna har sin gemensamma hemvist, eller om sådan saknas på den ort där svaranden eller, vid äktenskapsskillnad i samförstånd, en av makarna bor.
Arvsfrågor: Behörig domstol är domstolen på den ort där den avlidne senast bodde.
Hyresavtal: Behörig domstol är domstolen på den ort där fastigheten är belägen.
Arbetsrätt: Behörig domstol är domstolen på den ort där arbetsplatsen är belägen. Om arbetsgivaren vill väcka talan mot en anställd som bor i en annan medlemsstat är domstolen på den ort där den anställde bor behörig domstol.

2.2.2.3 Kan parterna själva utse en domstol som annars skulle vara obehörig?

Luxemburgsk rätt godkänner så kallade prorogationsklausuler, vilket innebär att avtalsparterna utser en viss domstol som behörig att avgöra tvisten. Sådana klausuler är särskilt intressanta vid tvister där parterna har hemvist i olika stater. Klausulerna gör det möjligt att i förväg bestämma vid vilken domstol en eventuell tvist ska handläggas. Mellan EU:s medlemsstater regleras villkoren för sådana avtals giltighet genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1215/2012 av den 12 december 2012.
Även i rent inhemska tvister kan parterna avtala om vilken domstol som ska vara behörig. I så fall kan parterna hänskjuta en tvist till fredsdomstolen, även när denna normalt inte skulle vara behörig på grund av det värde som tvisten rör eller på grund av bestämmelserna om territoriell behörighet. Avtalet mellan parterna kan vara uttryckligt eller följa av det faktum att svaranden inställer sig till förhandling och för sin talan utan att dessförinnan, och innan ett svaromål inges, invända mot behörigheten hos den domstol som prövar målet. Parterna kan emellertid inte välja vilken distriktsdomstol som ska pröva deras talan eftersom reglerna om behörighet på grundval av tvisteföremålets värde ingår i grunderna för rättsordningen.
En prorogationsklausul är endast giltig om den har godtagits av båda parter. Bevisning för att styrka avtalet ska inges enligt de vanliga bevisreglerna. Parternas frihet att välja domstol är ibland begränsad genom lag. Enligt lagen om konsumentskydd (*loi sur la protection juridique du consommateur*) är exempelvis de klausuler ogiltiga som går ut på att beröva konsumenten rätten att väcka talan vid allmän domstol.

3 Om målet är av sådan natur att det ska prövas av specialdomstol, hur kan jag veta vilken specialdomstol jag ska vända mig till?

De luxemburgska specialdomstolarna – arbetsdomstolen, fredsdomstolen när den prövar mål som rör hyrestvister, förvaltningsdomstolen (*tribunal administratif*), socialförsäkringsdomstolen – fungerar som första instans i alla tvister som de är behöriga att handlägga, oavsett tvisteföremålets värde.
Även om fredsdomstolarna normalt endast är allmänrättsligt behöriga att handlägga mål som rör ett värde som understiger 15 000 euro, gäller denna begränsning exempelvis inte vid handläggningen av hyrestvister.
Territoriell behörighet:
Huvudregeln om territoriell behörighet
Den behöriga domstolen är i princip domstolen på den ort där svaranden bor, men för specialdomstolarna gäller vissa undantag.
Till exempel är behörig arbetsdomstol domstolen på den ort där arbetsplatsen är belägen och inte domstolen på den ort där någon av parterna bor.
Detsamma gäller för hyrestvister, där talan ska väckas vid domstolen på den ort där den uthyrda fastigheten är belägen.
Detta är inte ett problem för förvaltningsdomstolen och socialförsäkringsdomstolen, eftersom deras behörighet omfattar hela landet.
Undantag från huvudregeln
Specialdomstolarna har tilldelats behörighet enligt lag och parterna kan i allmänhet inte välja någon annan domstol.
I allmänhet anses denna behörighet ofta tillhöra grunderna för rättsordningen (t.ex. på arbetsrättens område), vilket innebär att även om parterna inte invänder mot domstolens behörighet måste domstolen på eget initiativ ta upp frågan om bristande behörighet. Som förklarats ovan görs ett undantag från denna princip vid mål inför fredsdomstolen i mål där tvisteföremålets värde överstiger domstolens behörighet och det finns en uttrycklig eller tyst överenskommelse mellan parterna. I så fall kan fredsdomstolen inte vägra att förklara sig behörig.

Länkar

http://www.legilux.lu/
https://justice.public.lu/fr.html

Dokument

Rättssystemets uppbyggnad PDF (147 Kb) fr

Senaste uppdatering: 22/10/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.